

تعیین شاخص‌های طراحی شهری مؤثر در جهت ارتقای تعاملات اجتماعی شهروندان در محورهای طبیعی شهری (مطالعه موردی: رودخانه زیارت گرگان)

علی کاظمی^۱، حسین معتمد^۲، ثویبه عنایتی^۳

۱- استادیار شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامسر، ایران،

۲- استادیار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، ایران،

۳- دانش آموخته کارشناسی ارشد طراحی شهری، مؤسسه آموزش عالی کسری رامسر، ایران،

soyebe.enayati69@gmail.com

چکیده

ایجاد فضاهای عمومی شهری در دهه‌های اخیر تلاشی در جهت رفع نیاز اجتماعی انسان به فضاهای عمومی بوده است. از این لحاظ شناسایی معیارهای ایجادکننده و ارتقاء دهنده اجتماع پذیری در فضاهای عمومی ضرورتی است در این جهت که مانع از خاموشی و از رونق افتادن فضاهای عمومی شهری مختلف باشد. سؤالات مطرح در این خصوص عبارتند از: (۱) چه رابطه‌ای بین فضاهای باز شهری و سطح تعاملات اجتماعی شهروندان وجود دارد؟ (۲) چه شاخص‌هایی از طراحی شهری می‌توانند موجب ارتقای سطح تعاملات اجتماعی شوند؟ هدف از تحقیق پیش رو تبیین شاخص‌های طراحی شهری مؤثر در ایجاد و ارتقاء تعاملات اجتماعی در فضاهای عمومی شهری می‌باشد که به عنوان نمونه شهرستان گرگان مورد بررسی قرار گرفته است. جهت پاسخگویی به هدف بیان شده ابتدا مفهوم طراحی شهری، فضاهای عمومی، اجتماع پذیری، اجتماع پذیری در فضاهای عمومی مورد مطالعه قرار گرفته است. جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه ی کاربران فضا یعنی گردشگران داخلی و خارجی شهر گرگان هستند که به صورت تصادفی ۱۵۰ نفر به عنوان نمونه مورد پرسش قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از پژوهش از روش‌های آماری توصیفی (جداول و نمودارها و...) و همچنین به منظور مطالعه عمیق و دستیابی به متغیرها و روابط موجود بین آنها، از روش آماره‌های استنباطی (تحلیل عاملی و آزمون‌های آماری "KMO" و آزمون بارتلت) در قالب نرم افزار spss و Excel در راستای سنجش معیارها و پاسخگویی به فرضیه و سؤالات تحقیق بوده است، بهره گرفته شده است.

آنالیز انجام شده از طریق آماره‌های استنباطی نشان داده که بین متغیرهای طراحی شهری و تعاملات اجتماعی و بین مؤلفه‌های فردی و تعاملات اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد به طوریکه با توجه کردن به معیارهای اجتماع پذیری و بالا بردن کیفیت‌های شهری در حین برنامه ریزی و طراحی فضاها موجب می‌شود آنها در کنار یکدیگر و در بخش‌های مختلف به حیات خود ادامه دهند و سبب افزایش هر چه بیشتر تعاملات اجتماعی بین شهروندان شوند.

واژه‌های کلیدی: شاخص‌های طراحی شهری، تعاملات اجتماعی، محورهای طبیعی شهری، رودخانه زیارت، نوار ساحلی گرگان رود، تحلیل عاملی